

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.
 Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Politične igrače.

Iz Istre.

Nam Istranom vidijo se dogodjaji v dobi Taaffejevega ministerstva politične igrače. Ministerstvo ima neki program in ga je tudi razglasilo. Sam ministerski predsednik razvijal ga je v državnem zboru. Naslanja se na cesarjevo željo: mir hočem imeti mej svojimi narodi! Da, to je načelo, vredno vladarja, ki zapoveduje velikej, mnogonarodnej državi. Njegov prvi, najvišji uradnik zavezal se je pred njim in pred svetom izvrševati cesarjevo voljo. — Taaffejevo ministerstvo ni več mlado. Nahaja se že v dobi, v kateri mora tudi dete zapustiti svoje igrališče in se početi baviti z resnejšimi stvarmi. —

Da bi bil grof Taaffe hotel mahoma odpraviti vse ukoreninjene, zastarele krivice posamičnih narodov, zadel bi bil gotovo na upor, kateremu ne bi bil kos. A polagoma pripravljati pot reformam, izviračim iz njegovega programa, to mu je imela biti zadača. Je li tako delal? Ako je kje — v Istri ne! Ne samo, da je v Istri ostalo vse pri starem tako glede uradov in šol in sploh uprave, neznosno stanje postruje se dan za dnevom pro-

gresivno. To se je pokazalo pri zadnjih deželno-zborskih in pri letošnjih volitvah v državni zbor. Da ni prišlo do žalostnih prizorov, do krvavih tepežev, zasluga je slovanskih rodoljubov. Bila bi to jako lepa ilustracija mirjenja narodov pod pritiskom strankarskih c. kr. uradnikov Taaffejeve dobe. Politična igrača!

Da bi mogli opaziti samo najmanjšo pripravo za zboljšanje krivičnih naših razmer! Ali zaman preiskujemo vladne čine v Taaffejevi dobi. Pač pa nam štrlé nasproti dejanja, ki jasno pričajo, da so se vršila v korist stranki, ki je nam in državni vladi nasprotna. Tako se razumeva pomirjevanje narodov v Istri.

Glavno vprašanje je, kakor povsod, tudi v Istri osobno. Pričetkom Taaffejeve dobe, ko se je vse navduševalo zanj, imeli smo najbolje nade. Ko so slovanski poslanci odločno obsodili zlo gospodarstvo v Primorji, veselili smo se bližnje spremembe v Tržaški namestniški hiši. A varali smo se grozno. Baron Pretis ostal je, pravijo, da podprt z močnim plečem kraškega mogotca (katerega zvezda zdaj že blede). Pravijo tako, ker si nerazumljivih odnošajev ne vedó razlagati, ker ne vedo za drug pravi vzrok, o katerem ne moremo tu razpravljati. I to je politična igrača. Karakteristično pa je, da nekateri mislijo, da more namestnika vzdržati proti načelom ministerstva in proti volji naroda — vaški župan! Baron Pretis, mož, ki ni nikdar tajil in ne bode, da se nikakor ne strinja s sedanjo vlado, mož ki je znan nasprotnik Slovanov, trdno sedi na obali Adrije. Njemu smo izročeni, on nas vlada po svojih načelih, ki so utrjena po mnogoletnem delovanju, on ima značaj, svoje prepričanje katerega mu ne bode predruščil nikdar ni grof Taaffe ni kdo drugi. Po njegovih načelih ravna se ves vladni aparat in zato nas še vedno osrečujejo Elushegi in Gummeri in Jettmari in Sforze itd. — Kakor se sploh zovejo ti Pretisovi pomagači. — Ni li to politična igrača?

Važno vprašanje je svobodna volitev. Tu bi morala imeti vlada poleg tega, da je svečano izjavila, ne umešavati se v volitve, tudi ozir na glavno točko svojega programa, pomirjenje narodov, in na svojo in državno korist. Ali evo vam zopet politične igrače! Kako se je postopalo v Primorji, v delokrogu barona Pretisa, pri ravno dovršenih volit-

vah? Z Goriškega res ni bilo glasa, da bi se bila vlada protivila kandidaturi dr. Tonklija. Grozdje bilo je kislo. Zato pa je v goriškem veleposestvu vspešno delovala. V Trstu reklo se je celo, da je vladi ljubo, ako pride Nabergoj zopet v zbor. I to je politična igrača. Mi smo prepričani, da je ta priljubljeni, popularni mož voljen po želji národa in da se bar. Pretis ni nikdar zanj navduševal, toliko manj za načela, katera Nabergoj zastopa. Je li v Istri bil kak kandidat vladi po volji? Da, troje Coroninijevcev: Defranceschi, dr. Vidulich in dr. Millevoi. Znano je, da je dr. Vitezić zelo priljubljen istrskim Slovincem in Hrvatom. Znano je, da ga Dunajska vlada ne gleda s posebno milostnim ocesom. Znano je nadalje, da je bar. Pretis igral glavno ulogo pri Vitezićevi modri poli. Kake so bile priprave za državno-zborske volitve v istočni Istri, je tudi še vsakemu v spominu in ne manj, da si je okr. glavar Jettmar, Pretisov ljubljenec, stekel posebnih zaslug (!) pri uduševanju Kastavskih nemirov. A Vitezić je vendar sijajno prodrl — bilo je grozdje tudi tu prekislo. Ne tako v zapadni Istri, kjer je, kakor je „Sl. Narod“ že dovolj obširno razložil, propal naš kandidat vsled nezakonitostij, vsled pritiska c. kr. vladnih organov. V mestih in trgih, kjer je dosegel dr. Mandič častno manjšino, pa se je proglasilo, da je nasprotni kandidat, dež. glavar dr. Vidulich, vladi všeč! Se ve, za to, da bode v drž. zboru, kakor do zdaj, nasprotoval jej! Zopet politična igrača.

Za politično igračo zmatramo tudi prizadevanje ustvarjati nekake srednje ali vladne stranke v deželah, kjer so potrebne toliko, kakor vozu peto kolo. Kaj treba vladne stranke Kranjske, kjer je itak vse vladno, samo, da vlada pokaže dobro voljo, zadovoljiti opravičenim zahtevam. Zakaj se ne bi raje poskusilo s tako stranko v Istri, kjer je potreba istinita, silna, kjer tako postopanje zahteva državni interes? In kje bi bilo laglje ustvariti tako stranko — malo sicer po številu, a odločno — nego baš v Istri? V zadnjih člankih dokazali smo že, da velika slovanska večina Istre nikdar do večine v deželni zboru priti ne more. Dobro pa je znano, da je italijanska večina popolnem brezozirna. To se ne strinja s Taaffejevim programom. Kaj tedaj storiti? Vlada naj upelje v

LISTEK.

Pariz v Ameriki.

(Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat. nominis umbra.)

Jednointrideseto poglavje.

Nekateri neusečni nasledki potovanja v Ameriko.

(Dalje.)

In da ste to dosegli, morali ste beračiti in roke stegovati.

Da, rekel je smehljaje, požreti sem moral že marsiktero ponižanje. Kraljice na desnici, kraljice na levici, ministre in hišnike, vse sem že prosil, vsem sem se že lizal; in dosegel sem svoj namen — in to je bistvena stvar. Ne gledajte me tako debelo, doktor; storil sem jaz, kar stori vsak in vi boste storili kot jaz. Zarad tega pa nesem manjši domoljub in zmeraj pri nasprotni stranki; vrstim se kot vsa Francija k levi sredini in, mej nama naj ostane, ponosen sem na to. Kadar pa gre za bodočnost in dobro mojih otrok, spravim v žep svoje misli, ki mi nič ne hasnijo.

Da posežete dan prevrata zopet po nje, kaj ne! rekel sem mu pomsmešno.

Nedvomno, odvrnil mi je prijateljski. Človek služi jedni vladi, a ne žrtvuje se ne za njo. Velika prednost državne uprave je tudi, da jej prevrati zmeraj koristijo. Načelnik odpade, mladi ljudje se pa dalje pomikajo; vsakih petnajst let je taka odločilna doba; srečen, kdor lahko priliko porabi ter dobro številko potegne.

Res pravi modrijan ste, gospod Rose.

Ne priprosto razumen, pameten mož, odvrnil mi je z osobno skromnostjo. Glejte le na primer mojega Alfreda. Vse šole je z odliko izvršil; pri veliki izkušnji dobil je prvo darilo za francoski govor. Ko bi ga bil poslušal, postal bil bi odvetnik: res lepo poprišče, a dolgo, težavno, polno dela, katero za sedaj nikamer ne pelje. Nasproti pa mladič s svojo duhovitostjo, s svojo olikanostjo in vljudnostjo mora biti le dvakrat ali trikrat srečen, da postane v desetih letih podprefekt, v petnajstih prefekt in morebiti tudi senator.

Oh, moj Bog! vzkliknil sem, ali slišite ropot na ulici?

Rose je tekel k oknu.

Nič ni, rekel je, padel je le neki konj in mož prek njegove glave.

Izgubljen sem: to me bode zopet petsto dolarjev stalo.

Kaj pa vam je, gospodine? vprašal je lekar, ki se mojega strahu ni mogel pojasniti. Da si neznanec na ulici zlomi vrat, to se pripeti pač vsak dan, kaj vam to mari? To so nesreče, za katere nikdo ne odgovarja.

To se tiče vsaj vaše državne uprave, rekel sem mu, ko sem se zopet zavedel in pomislil, da nesem več v Ameriki.

Državna uprava ni nikdar odgovorna, odvrnil je Rose z radostnim glasom. Uprava za nas skrbi, za naše denarje in za našo nevarnost.

Tu mora vendar biti nadzornik.

Nedvomno, odvrnil je; a nadzornik zavisna od namestnika, namestnik pa od vlade, katera zopet le od Boga in od sebe same zavisna. Že ranjki oči mi je rekel, da so tri slučajne nezgode, katerih nikdo ne odškoduje: razbitje ladije, požar in dejanje vladarjevo. Dandanes so zoper razbitje ladije in zoper požar vsaj zavarovalnice, zoper dejanje vladarjevo

